

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 100/2026-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], zastúpeného Havlát & Partners – advokátska kancelária, s. r. o., Rudnayovo námestie 1, Bratislava, proti rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/95/2022 z 8. júna 2023 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/159/2023 zo 16. októbra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. januára 2026 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutými rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ sa domáha zrušenia výroku II napadnutého rozsudku krajského súdu v časti, ktorou zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, čo sa týka sumy náhrady nemajetkovej ujmy prevyšujúcej sumu 25 000 eur, tak, že žalobu zamietol, ako aj zrušenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v časti, ktorou bolo dovolanie proti výroku II napadnutého rozsudku krajského súdu v časti, ktorou zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, čo sa týka sumy náhrady nemajetkovej ujmy prevyšujúcej sumu 25 000 eur, zamietnuté. Zároveň sa domáha vrátenia veci v stanovenom rozsahu krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol sporovou stranou v konaní vedenom Okresným súdom Levice pod sp. zn. 6C/122/2008 v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa proti žalovanému (Ústav pamäti národa) domáhal ochrany osobnosti z titulu neoprávnenej evidencie sťažovateľa ako agenta bývalej Štátnej bezpečnosti (ďalej len „ŠtB“). Rozsudkom okresného súdu zo 14. februára 2017 bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi 150 000 eur, vo zvyšku bola žaloba zamietnutá a zároveň bol sťažovateľovi priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo odvolacie konanie o odvolaní sťažovateľa zastavené (výrok I), rozsudok okresného súdu vo výroku I, čo sa týka sumy náhrady nemajetkovej ujmy 25 000 eur, potvrdený ako vecne správny a vo zvyšku zmenený tak, že žaloba sa zamietla (výrok II), zároveň bolo rozhodnuté o nároku na náhradu trov konania (výroky III a IV).

4. Dovolanie sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu bolo napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu zamietnuté.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ napáda rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu arbitrárnosti v časti týkajúcej sa rozhodovania o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Poukazuje v tomto smere na rozhodnutie najvyššieho súdu (R 1/2015), podľa ktorého ten istý skutkový dej môže v niektorom prípade zakladať zároveň dva nároky. Krajský súd posudzoval totožnosť skutkových tvrdení sťažovateľa, ktoré prezentoval v konaní o ochranu osobnosti, s konaním o náhradu škody, v ktorom sťažovateľ vystupoval v pozícii žalobcu, a to bez toho, aby mal k dispozícii spis konania o náhradu škody. Svojevôľa sa následne prejavila aj v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, keďže ten neuviedol ani jedno skutkové tvrdenie, ktoré sťažovateľ použil v konaní o náhradu škody.

6. Najvyšší súd rovnako nemal k dispozícii spis ku konaniu o náhrade škody ani celé znenie rozsudku o náhrade škody, takže ak dospel k zisteniu o odškodnení v súvislosti s pracovnou oblasťou bez podkladov z konania o náhrade škody, predstavuje to svojevôľu. Aj táto vada sa následne prejavila v nedostatočnom odôvodnení.

7. Krajský súd postupoval podľa vlastných záverov, ktoré priamo negujú závery judikátu R 1/2015 (jeden skutkový dej nemôže zakladať dva nároky), čo porušuje princíp právnej istoty a predstavuje zmätočnosť. Rovnako je zmätočné aj rozhodnutie dovolacieho súdu, podľa ktorého sú závery odvolacieho súdu v tomto smere správne.

8. V konkrétnostiach sťažovateľ akcentuje, že aj v konaní o ochranu osobnosti poukazoval na pokles príjmov a klientely v príčinnej súvislosti s neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti, ale v súvislosti so vznikom ujmy na profesionálnej dobrej povesti advokáta (strata prestíže a dobrej povesti advokáta). Na tieto skutočnosti odvolací súd a ani najvyšší súd nereagovali.

9. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy sťažovateľ odôvodňoval aj stratou možnosti realizovať sa v oblasti svojej špecializácie, a to v odbore poisťovníctva, čo preukazoval stratou klientov (obzvlášť závažné zníženie dobrej povesti a kredibility u klientov z dôvodu zníženia príjmov

z výkonu advokácie a s tým spojený strach, úzkosť a beznádej z dôvodu obavy o stratu možnosti vykonávať svoje povolanie). Nemožno zmiešavať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za stratu dobrej povesti a kredibility, strach a úzkosť s náhradou škody za majetkovú stratu, čo vo veci konajúce súdy fakticky urobili.

10. Arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť vidí sťažovateľ aj v postupe krajského súdu, ktorý v napadnutom rozsudku nedáva odpoveď na základnú a pre odvolacie konanie podstatnú procesnú otázku, z akých dôvodov bolo potrebné zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy. Podľa najvyššieho súdu sa odvolací súd nemusí vyjadriť k dôvodnosti odvolania, postačí, ak rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti a svojvoľnosti, resp. zmätočnosti rozhodnutí odvolacieho súdu a dovolacieho súdu vydaných vo veci ochrany osobnosti v rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy, a to z dôvodu odklonu od judikátu R 1/2015 (body 5 až 9 tohto uznesenia), ako aj pre absenciu dôvodov odvolacieho rozhodnutia pre zmenu rozsudku súdu prvej inštancie (bod 10 tohto uznesenia).

III.1. K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu:

12. Ak ústavný súd, uplatňujúc princíp subsidiarity, pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu jej neprípustnosti [k tomu pozri § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

13. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu mohol sťažovateľ podať dovolanie z dôvodu existencie väd zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku [ďalej len „CSP“ (arbitrárnosť a svojvoľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu)], čo aj využil (bod 13 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu), pričom najvyšší súd o dovolaní rozhodol napadnutým rozsudkom, čo vedie k záveru o potrebe relevantnú časť ústavnej sťažnosti odmietnuť z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

14. Sťažovateľ napáda odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu vydaného vo veci dovolania podaného z dôvodu vady zmätočnosti napadnutého rozsudku krajského súdu podľa § 420 písm. f) CSP (k tomu pozri bod 11 tohto uznesenia).

15. V prípade dovolania podaného z dôvodu zmätočnosti je otázka posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného)

zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (IV. ÚS 198/2020, IV. ÚS 231/2021, I. ÚS 634/2025).

16. V súlade s judikatúrou najvyššieho súdu sú hlavnými znakmi procesnej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia (IV. ÚS 30/2021).

17. Sťažovateľ prvou skupinou námietok atakuje postup odvolacieho súdu pri rozhodovaní vo veci vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu odškodnenia v súvislosti s pracovnou oblasťou predovšetkým pre nevyžiadanie si spisu vzťahujúceho sa na konanie o náhrade škody spôsobenej sťažovateľovi v pracovnej oblasti pri súčasnom tvrdení o odklone od judikátu R 1/2015.

18. V súlade so sťažovateľom poukazovaným judikátom R 1/2015 možno nepochybne zdôrazniť, že jednotlivé čiastkové nároky náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do osobnosti fyzickej osoby môžu byť hodnotené na základe sčasti totožných, resp. príbuzných skutkových okolností, čo môže zväzdať k ich stotožňovaniu. Ide však o odlišné nároky, pri ktorých sa nevyklučuje situácia, že s určitým skutkovým javom bude spojený vznik oboch takýchto nárokov (R 1/2015, obdobne I. ÚS 372/2025).

19. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti a vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť ochranu osobnosti fyzickej osoby.

20. V súlade s už uvedeným sa námietka sťažovateľa atakujúca nevyžiadanie spisu vzťahujúceho sa na konanie o náhrade škody (ktorého stranou bol) nejaví ako spôsobilá viesť k záveru o porušení jeho práv. V konaní o ochranu osobnosti sa krajský súd v bodoch 77 až 79 napadnutého rozsudku vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa, predovšetkým s jeho tvrdeniami o tom, že zverejnenie nepravdivej informácie v médiách (TV Markíza, denníky Plus jeden deň, SME, Pravda) a jej sprístupnenie na internete viedlo k výraznému poklesu jeho klientely a príjmov z advokátskeho povolania, čím bola ohrozená možnosť výkonu jeho celoživotného povolania. Zdôraznil pritom, že zverejnenie informácie negatívne ovplyvnilo vnímanie žalobcu ako spoľahlivého a jeho dôveryhodnosť ako jeden z predpokladov výkonu advokácie, hoci zásah nebol taký zásadný, čo bolo nevyhnutné zohľadniť. V konkrétnostiach odvolací súd konštatoval, že v oblasti profesijnej špecializácie považoval za preukázanú stratu spolupráce s poisťovníckymi spoločnosťami a možnosť rozvíjať odbornú špecializáciu (svedecké výpovede). Odvolací súd však uznal, že zásah nebol natoľko významný, aby oprávňoval priznanie nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o členstvo sťažovateľa v stavovskej organizácii (Slovenská advokátska komora), odvolací súd dospel na základe svedeckých výpovedí k záveru, že nezvolenie sťažovateľa do orgánov stavovskej organizácie nemožno pripísať výlučne skutočnosti vedenia vo vzázkoch ŠtB.

21. Okrem potenciálnych zásahov zverejnenej informácie v pracovnej oblasti sa odvolací súd v bodoch 80 až 84 napadnutého rozsudku zaoberal aj ďalšími sférami života sťažovateľa (politická,

charitatívna, spoločenská, rodinná a zdravotná), pritom dospel k záveru, že zásah do spoločenského a rodinného postavenia odôvodňuje vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.

22. Z jednotlivých častí napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento sa, vychádzajúc z judikátu R 1/2015, zaoberal zásahom do osobnostných práv sťažovateľa v kontexte sťažovateľom tvrdenej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť v súvislosti s neoprávneným vedením vo zväzkoch bývalej ŠtB, a to v pracovnej oblasti. Vychádzal pritom z právnej vety označeného judikátu, podľa ktorej je potrebné nároky na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv dôsledne rozlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosť vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnu úpravu, ktorá sa na ne vzťahuje.

23. Z už zmieňovaných častí napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že tento sa náležitým spôsobom zaoberal podstatnými skutočnosťami rozhodujúcimi pre posúdenie prípadnej ujmy sťažovateľa v pracovnej oblasti v kontexte zásahu do osobnostných práv sťažovateľa, ku ktorým došlo neoprávneným vedením v evidencii ŠtB. Poukazované časti napadnutého rozsudku krajského súdu podľa názoru ústavného súdu predstavujú dostatočný a výstižný podklad na záver o tom, že odvolací súd sa pri rozhodovaní vo veci sťažovateľa právnymi názormi vyjadrenými v rozhodnutí najvyššieho súdu R 1/2015 riadil, pričom aplikácia týchto záverov na konkrétne okolnosti veci nedovoľuje prijať záver o tom, že rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľa na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie.

24. Právne závery odvolacieho súdu pri rozhodovaní vo veci náhrady nemajetkovej ujmy sa nachádzajú v interpretačných a aplikačných medziach právneho názoru najvyššieho súdu vyjadreného v R 1/2015, pričom neprekračujú ústavné limity vo veci aplikovaných právnych noriem.

25. Vzhľadom na už uvedené je opodstatnený aj záver najvyššieho súdu v rámci namietanej vady zmätočnosti, že odvolací súd primerane a systematicky zhodnotil dopad zásahu do osobnosti sťažovateľa vo všetkých relevantných oblastiach života (vrátane pracovnej oblasti) a na základe intenzity, trvania a porovnania s judikatúrou priznal nemajetkovú ujmu v sume 25 000 eur (bod 19.2 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu).

26. Navyše námietkou odklonu od judikátu R 1/2015 sa najvyšší súd zaoberal aj v časti posudzujúcej prípustnosť a dôvodnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], pritom dospel analýzou podstatných už zmieňovaných častí rozhodnutia odvolacieho súdu k ústavne udržateľnému záveru o tom, že k odklonu od judikátu R 1/2015 nedošlo (čo zakladá neprípustnosť dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia), a to pri súčasnom zvýraznení nevyhnutnosti odlíšiť nárok na náhradu škody a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ako aj vzťahy, z ktorých sú tieto nároky vyvodzované, a v konečnom dôsledku aj rozdielnu právnu úpravu, ktorá sa pri týchto odlišných inštitútoch aplikuje.

27. Zo všetkých uvedených dôvodov je preto argumentácia sťažovateľa uvedená v podstatnom v bodoch 5 až 9 tohto uznesenia nedôvodná.

28. V kontexte druhej námietky atakujúcej absenciu dôvodov napadnutého rozsudku krajského súdu pre zmenu rozsudku súdu prvej inštancie najvyšší súd zdôraznil odkazom na relevantnú zákonnú

úpravu, z ktorej vyplýva stanovenie podmienok na potvrdenie rozhodnutia (§ 387 CSP) alebo jeho zrušenie (§ 389 CSP), skutočnosť, že rozsudok súdu prvej inštancie nebolo možné potvrdiť pre opodstatnenosť odvolacej argumentácie, pričom zároveň neboli splnené podmienky na zrušenie rozhodnutia. Následne odvolací súd správne preskúmal skutkovú a právnu stránku veci a meritórne rozhodol, zdôrazňujúc zákonné dôvody na zmenu rozhodnutia.

29. Na podklade už uvedeného je preto záver najvyššieho súdu, podľa ktorého je z rozhodnutia odvolacieho súdu zrejmé, aké úvahy ho viedli k čiastočnej zmene rozhodnutia prvoinštančného súdu, pričom odvolací súd zopakoval a doplnil skutkový stav na odvolacom pojednávaní, uviedol okolnosť, že vyzval strany podľa § 382 CSP na vyjadrenie k možnosti použiť pri rozhodovaní iný právny predpis, následne preskúmal vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku z titulu nemajetkovej ujmy, čo sa týka sumy 25 000 eur, je potrebné ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdiť a vo zvyšnom vyhovujúcom výroku týkajúcom sa tohto nároku podľa § 388 CSP zmeniť a žalobu zamietnuť, ústavne udržateľný.

30. S námietkou sťažovateľa ako dovolateľa, ktorou brojil proti arbitrárnemu postupu odvolacieho súdu pri prejednaní odvolania, sa najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu vysporiadal ústavne udržateľným spôsobom (bod 21 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu), keď konštatoval odkazom na ustálenú judikatúru ústavného súdu, čo možno považovať za arbitrárnosť a svojvôľu pri rozhodovaní všeobecného súdu (III. ÚS 264/05, I. ÚS 301/06, I. ÚS 115/2020), pričom akcentoval oprávnenosť odvolacieho súdu preskúmať samotný základ nároku, ale aj primeranosť priznanej sumy nemajetkovej ujmy. Odvolací súd pri stanovení sumy náhrady vychádzal zo skutkových zistení, z kritérií stanovených judikatúrou (rozsah a intenzita zásahu, jeho trvanie, dopady na osobu poškodeného, porovnanie s inými vecami), z princípu proporcionality a rozhodovania súdov v obdobných prípadoch. Úprava výšky priznanej ujmy preto nepredstavuje nahradenie „voľnej úvahy“ svojvoľnou úvahou, ale legitímne vykonanie odvolacieho preskúmania, v rámci ktorého mal odvolací súd právo a aj povinnosť zhodnotiť, či priznaná suma zodpovedá kritériám primeranosti.

31. Vzhľadom na už uvedené preto ani druhá námietka sťažovateľa nie je dôvodná.

32. Berúc do úvahy už uvedené predbežné závery k obom kľúčovým námietkam sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svoje rozhodnutie vo veci zamietnutia dovolania sťažovateľa podľa § 448 CSP zdôvodnil v dostatočnej, vo výstižnej a v presvedčivej podobe. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preto dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý zakotvuje princíp právnej istoty, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

33. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu